

GRÄNSLÖS FRED

– Regionalt samarbete i Afrika

INTERNATIONELLA KVINNOFÖRBUNDET FÖR

FRED & FRIHET

Innehåll

Förord	1
Konfliktförebyggande arbete	2
Regionalt samarbete i Central- och Västafrika	5
IKFF:s arbete i regionen	6
Utmaningar	8
Möjligheter	10
Slutord	13

Förord

Den 28 april 1915 reste 1136 kvinnor till ett historiskt möte i Haag. Kvinnorna samlades för att protestera mot kriget som rasade i Europa. De krävde makt och inflytande. Representation och rösträtt. Att ge kvinnorna en röst var enligt dem den enda hållbara vägen till fred och rättvisa.

Under några apildagar arrangerade de en kongress som lade fram förslag för att stoppa våldet och förhindra att krig skulle bryta ut igen. Hållbar fred var målet. Mötet lade grunden till Women's International League for Peace and Freedom (WILPF), på svenska - Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF).

IKFF:s kamp för fred och rättvisa fortsätter än idag, snart 100 år senare. IKFF har växt till en global rörelse som finns över hela världen och verkar lokalt, nationellt och internationellt. I Sverige och Pakistan. Lagos och Bogota.

Den här rapporten handlar om IKFF:s sektioner i Afrika och deras arbete för att stoppa krig och orättvisa och ersätta det med hållbar fred och jämställdhet.

Under de senaste åren har ett samarbete byggts upp mellan IKFF i Nigeria, DR Kongo, Kamerun, Ghana och Sverige. Vi samarbetar för att göra varandra starkare, för att hitta gemensamma lösningar och för att nå ut med vårt budskap till ännu fler. För runt om i världen finns makthavare, aktivister och människor som behöver höra fredens budskap. Det finns de människor som vägrar acceptera krig som lösning på konflikter och att kvinnor förvägras rätten till politisk makt.

Globaliseringen har gjort världen mindre på många sätt. Liksom vi i Sverige påverkas av krig som sker i andra länder, är vi själva en del i samma krig. Konsekvenserna av beslut tagna i Sveriges påverkar vår omvärld, vapentillverkning stannar inte vid landsgränsen och nedtecknade handelsavtal befriar inte från moraliskt ansvar. Den industriella kedja som skapar våra mobiltelefoner är också, genom handeln med konfliktmineraler, del i att kriget i DR Kongo fortsätter. På så vis bär vi alla med oss en liten bit av våldet.

IKFF har alltid gått i täten för internationellt fredsarbete som vågar ställa de svåra frågorna och vägrar acceptera kortsiktiga lösningar. Idag ser vi ett större behov än någonsin av att IKFF runt om i världen går samman för att driva det långsiktiga fredsarbete, från gräsrotter till lobbyister i FN, som bara det civila samhället kan skapa. Samarbetet stärker IKFF:s arbete i länder med fred lika mycket som de IKFF-sektioner som verkar i krigsdrabbade länder. Det ger oss tillsammans tyngd, trovärdighet och expertis. IKFF har rådgivande status i flera FN-organ och med hjälp av sektioner som befinner sig på gräsrotsnivå runt om i hela världen kan vi tillsammans föra fram de budskap och driva de förändringar som gör störst skillnad för fred och jämställdhet i praktiken.

IKFF växer sig nu starkare i flera regioner i Afrika. Att organisationer som IKFF växer och når ut med sina budskap är en viktig del i arbetet för att vända utvecklingen från våld och fattigdom till fred och rättvisa. IKFF Sverige kan i detta bidra med den erfarenhet som sektionen har av praktiskt feministiskt fredsarbete, i Sverige och internationellt. I samarbetet med de afrikanska IKFF-sektionerna är regional samverkan helt centralt. Många av utmaningarna i Väst- och Centralafrika, där de flesta IKFF-sektionerna verkar, är regionala och kräver regionala lösningar. Vapenspridning över gränserna, flyktingströmmar, och korruption är bara några exempel på frågor som inte kan bemötas isolerat inom nationsgränser. I den här rapporten berättar vi om det regionala samarbetet med utgångspunkt i en IKFF-konferens som arrangerades i Kapstaden, Sydafrika, i april 2014.

Under de kommande åren kommer IKFF Sverige att arbeta för att samarbetet med IKFF i Afrika ska spridas och bli starkare. Vår feministiska säkerhetsanalys behövs lika mycket idag som 1915, i Europa, i Afrika och överallt i världen där krig och vapen prioriteras över människors verkliga säkerhet och makt att själva bygga sin fred.

Konfliktförebyggande arbete

Krig och våld uppstår inte ur ett vakuum. Det finns alltid bakomliggande orsaker som exempelvis kamp om makt och resurser, olika typer av förtryck, social otrygghet och fattigdom. Konflikter behöver inte i sig vara negativa, det är hur vi hanterar dem som är det centrala. När en konflikt riskerar att bli väpnad måste vi göra allt för att hindra detta.

För att uppnå hållbar fred är det därför viktigt att arbeta förebyggande och utrota grundorsakerna till att krig uppstår. IKFF ifrågasätter den traditionella synen på säkerhet som utgår ifrån statens gränser och ett starkt territoriellt militärt försvar. Att hota med våld och visa sig kapabel att slå "ännu hårdare" ses ofta som ett självklart sätt att försvara staten från yttre och inre hot. Men sådana metoder löser varken säkerhetsfrågan eller skapar den rättvisa och jämlikhet som krävs för att ett samhälle ska undvika väpnad konflikt i längden. Idag är många konflikter också inbördeskrig och inte mellanstatliga krig. IKFF anser därför att vi tillsammans måste ompröva vilka prioriteringar som görs och istället se till den mänskliga säkerheten. Att investera i fred och säkerhet är inte att köpa vapen och yttra hot. Att investera i fred handlar snarare om att skapa ett samhälle där människor lever i säkerhet varje dag.

Det är uppenbart att vapen inte kan lösa något av de stora säkerhetshot som människor står inför idag, så som miljöförstöring, fattigdom, och brist på utbildning och sjukvård. Tvärt om, vapenspridning leder till mer och grövre våld och ökar risken för

väpnad konflikt. Därför arbetar IKFF för att världens stater ska nedrusta. De enorma summor som idag slösas på vapen bör istället läggas på till exempel sjukvård, hälsovård, att öka kvinnors makt och att stärka det civila samhällets arbete för mänskliga rättigheter och fred.

Det civila samhällets organisationer har en helt central roll i det konfliktförebyggande arbetet. De lever och arbetar ofta nära civilbefolkningen och kan därför lättare se vilka behov som finns. De kan ofta uppmärksamma varningssignaler innan det är för sent och kriget är ett faktum. De här organisationerna, som till exempel IKFF, spelar också en central roll för att bygga en hållbar fred efter en konflikt. Av de fredsavtal som slöts mellan 1989 och 2004 var det 28 avtal (34 procent) som inkluderade det civila samhället. Effekten av en inkludering var att risken för sammanbrott mellan de som skrivit på avtal minskade med 64 procent¹. Det här visar tydligt på vikten av att det civila samhället inbjuds att delta i förhandlingar för att på så sätt bygga en hållbar fred.

Vikten av att arbeta förebyggande, och inkludera och erkänna kvinnor den demokratiska rätten att delta i politiska beslut, fastslås också i FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och dess efterföljande resolutioner.

¹ Desirée Nilsson, "Anchoring the Peace: Civil Society Actors in Peace Accords and Durable Peace", i *International Interactions* 38(2), 2012.

Militära utgifter

■ Världens stater spenderade 1747 miljarder US dollar på militära utgifter år 2013. Det är mer än 600 år av FN:s reguljära budget.

■ USA står för ungefär 40 procent av världens militära utgifter. Världsbanken har räknat ut att den summa USA spenderar på militärforskning och militärutveckling skulle räcka till att finansiera fem års jämställdhetsarbete i världens låginkomstländer.

Källor

Militära kostnader: SIPRI, books.sipri.org/product_info?c_product_id=476#

FN:s budget: www.un.org/en/hq/dm/pdfs/oppba/Regular%20Budget.pdf

Världsbanken uträkning: PeaceWomen, www.peacewomen.org/assets/file/Themes/yougetwhatyoupayfor.pdf

Kvinnors roll i fredsförhandlingar

■ I 31 fredsprocesser mellan 1992 och 2011 utgjorde män 96 procent av avtalsundertecknarna, 97,6 procent av medlarna, 96,3 procent av vittnena och 91 procent av förhandlarna.

■ Det är mycket ovanligt att den överenskomna freden tar kvinnors situation och rättigheter i beaktning. Av 585 fredsavtal som undertecknades mellan 1990 och 2010 är det bara 92 stycken (16 procent) som innehåller minst en referens till kvinnor eller genus.

Resolution 1325

En av IKFF:s stora framgångar var det hårda arbete som ledde fram till att FN:s säkerhetsråd år 2000 antog resolution 1325 med namnet Kvinnor, fred och säkerhet.

Resolution 1325 lyfter fram kvinnors särskilt utsatta roll i krig och framhäver vikten av att kvinnor deltar i att förebygga och lösa väpnade konflikter. Den slår fast att kvinnors rätt till deltagande krävs för att uppnå hållbar fred.

Efter resolution 1325 har en rad andra resolutioner antagits av säkerhetsrådet på samma tema, och tillsammans skapar de agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

Regionalt samarbete i Central- och Västafrika

Kamerun, Ghana, DR Kongo och Nigeria ligger alla i Central- och Västafrika. Länderna skiljer sig mycket åt i termer av ekonomisk tillväxt och stabilitet. Ghana och Kamerun har under flera år setts som relativt stabila länder i den västafrikanska regionen, medan Nigeria allt mer betraktas som en pyrande krutdurk med tilltagande interna spänningar och ett växande hot från den militanta gruppen Boko Haram. Den alltigenom koloniala skapelsen DR Kongo har sedan självständigheten 1960 präglats av inbördeskrig och miliser och beräknas enligt FN vara det näst farligaste landet i världen att vara kvinna i (GNWP, CACFO 2013).

I samtliga fyra länder anses läget för de mänskliga rättigheterna vara mycket kritiskt. Kvinnor diskrimineras systematiskt och mäns våld mot kvinnor i hemmet är mycket vanligt.² Annie Matundu-Mbambi, ordförande för IKFF DR Kongo, beskrev i april 2014 situationen för kvinnor i landet som en "pågående förintelse".

Detta våld mot kvinnor och andra kränkningar av de mänskliga rättigheterna utgör del av en större konfliktcykel. Det finns tydliga kopplingar mellan militära utgifter, vapenspridning och misslyckandet med att respektera och säkra de mänskliga rättigheterna. Ingen av de konflikter som finns i de väst- och centralafrikanska länderna är särskilt nya. Det är dock tydligt att konflikter som tidigare stannade innanför landsgränserna har fått en allt mer regional prägel. Till exempel har Herrens motståndarmé, en ugandisk rebellgrupp, under många år sökt skydd och vållat förödelse i DR Kongo, Centralafrikanska Republiken och Sydsudan.³

Insatserna för att skapa fred och hållbar utveckling kan därför inte heller begränsas till enskilda länder utan måste involvera alla parter som är inblandade i och påverkas av konflikten. Det går inte längre att utgå ifrån att nationalstaten är den dominerande aktören. Den regionala dynamiken måste tas i beaktning utifrån frågor som: Vem har intresse av landets naturresurser? Vilka grupperingar förlänger våldsamma konflikter? Hur ser vapenflödena över gränserna ut?

Det är också tydligt att militanta Boko Haram, som framförallt gjort sig kända i Nigeria, också har en stor påverkan på sina grannländer Kamerun, Niger och Chad. Mellan mars 2013 och maj 2014 flydde enligt UNHCR omkring 60 000 nigerianer till de kringliggande

grannländerna för att söka skydd från våldet⁴. Enligt Human Rights Watch krävs det samarbete mellan samtliga länder i regionen för att de människor som flyr från Boko Harams härjningar ska kunna få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda.⁵ Ett regionalt samarbete och ökade satsningar på att säkerställa respekt för de mänskliga rättigheterna ses som det enda sättet att i slutändan få slut på attackerna och våldet.

Dagens globaliserade värld innebär att det finns många intressen utanför det direkta närområdet som också spelar en avgörande roll i att skapa och underhålla militariserade samhällen och väpnade konflikter. Svensk vapenexport är ett sådant exempel, handeln med mineraler från illegala gruvor i bland annat DR Kongo är ett annat. Organisationen Swedwatch har rapporterat om massvåldtäkter, barnarbete och oacceptabla levnadsförhållanden inom gruvområden i DR Kongo.⁶

Det här är också anledningen till att IKFF Sverige under senare år inlett samarbete med IKFF-sektionerna i Afrika. Samarbetet ställer IKFF:s styrka på sin spets genom att vi verkar på både gräsrotsnivå och internationell nivå med politisk påverkan. Att öka samarbetet är något som stärker både legitimiteten och kapaciteten för IKFF internationellt, i Sverige och i de afrikanska länderna.

Under april 2014 arrangerades en första regional konferens med representanter från IKFF Ghana, Nigeria, Kamerun och DR Kongo. IKFF Sverige och en representant från IKFF:s internationella sekretariat i Genève deltog också. Konferensen blev mycket lyckad då deltagarna kunde dela med sig av viktiga erfarenheter och diskutera lösningar på gemensamma frågor, så som okontrollerad vapenhandel över landsgränserna och flyktingströmmar till följd av oroligheter och terrorism.

² Refworld: Democratic Republic of the Congo: Domestic and sexual violence, including legislation, state protection, and services available to victims (2006-March 2012) www.refworld.org/docid/4f9e5e532.html

³ Prendergast, 2014 "The New Face of African Conflict" www.foreignaffairs.com/articles/141027/john-prendergast/the-new-face-of-african-conflict?cid=rss-africa-the_new_face_of_african_confli-000000

⁴ www.hrw.org/news/2014/03/14/nigeria-boko-haram-attacks-cause-humanitarian-crisis

⁵ www.hrw.org/news/2014/03/14/nigeria-boko-haram-attacks-cause-humanitarian-crisis

⁶ www.svd.se/naringsliv/eu-vill-stoppa-konfliktmineraler_3320286.svd

IKFF:s arbete i regionen

Samtliga av IKFF:s sektioner i Afrika har uppstått efter lokala initiativ och drivs av dedikerade kvinnorättsaktivister. Deras nätverk och stora kunskap om de lokala omständigheterna gör att de har stor potential att nå ut till både allmänheten och beslutsfattare på olika nivåer.

IKFF i DR Kongo och Nigeria har under de senaste åren varit representerade vid en rad arrangemang som rör fredsbyggande och nedrustning på nationell, regional och internationell nivå. Detta har i sin tur gett dem ytterligare synlighet. Att de tillhör en gammal och mycket respekterad fredsorganisation bidrar till att både civilbefolkning och beslutsfattare lyssnar på vad de har att säga.

Att IKFF växt i den central- och västafrikanska regionen har resulterat i ett ökande intresse för IKFF och våra idéer. Det har också stärkt insikten att fredsbyggande måste göras med regional prägel, istället för strikt nationell. Ett exempel är att både aktivister och högt uppsatta beslutsfattare i Centralafrikanska Republiken har kontaktat IKFF-representanter och uttryckt ett behov av att IKFF etableras även där. Liknande kontakter har även tagits från Uganda, Kongo Brazzaville, Tchad, och Sydsudan.

Att stötta varandra över landsgränserna skapar en viktig känsla av samhörighet som krävs för att motverka eventuella motsättningar mellan länder i samma region. Det stärker även aktivisterna som ofta arbetar i motvind och ibland i direkt fara då de utmanar makten och ifrågasätter starka intressen.

Sedan Sveriges samarbete med sektionerna i Afrika inletts har IKFF DR Kongo och IKFF Nigeria etablerat kontor med fungerande teknisk utrustning. De har blivit registrerade som officiella organisationer, vilket ofta är en utmaning, och skapat ett fungerande administrativt ramverk med budgethantering och medlemsregister.

Eftersom de nått en stabil organisering har de även på egen hand lyckats få ekonomiskt stöd från Oxfam och Trocaire Denna typ av extern finansiering är avgörande för att kunna verka självständigt och växa.

IKFF Nigeria

IKFF Nigeria har funnits sedan 2009. De har idag omkring 100 medlemmar och fem anställda och finns

i fyra av landets 36 delstater. Varje delstat har en lokal samordnare. Sektionen jobbar även aktivt med andra samarbetspartners för att maximera resultatet, eftersom de själva är en relativt liten organisation med mycket knappa resurser.

IKFF Nigeria arbetar idag med att sprida information om resolution 1325 och bevaka dess implementering. Kvartalsvis skickar de ut nyhetsbrevet "Peace and Security" för att sprida information om pågående projekt och politiska målsättningar till beslutsfattare, andra organisationer, religiösa samfund och andra relevanta aktörer.

Inför valet 2015 har IKFF Nigeria startat en koalition, Team 2015, som syftar till att öka kvinnors politiska deltagande. Koalitionen erbjuder kvinnor utbildning inom politiskt ledarskap och samlar in pengar för att ge fler kvinnor möjlighet att kandidera till politiska positioner. De har även skapat en databas med kvalificerade kvinnliga kandidater.

IKFF Nigeria var en av de få civilsamhällesorganisationer som deltog i de konsultationer som ledde fram till Nigerias nationella handlingsplan för implementeringen av resolution 1325. Utöver sitt projekt Team 2015 jobbar sektionen för att öka kommunikationen mellan kvinnoorganisationer i norra och södra delarna av landet. IKFF Nigeria var även aktiva i arbetet för det internationella vapenhandelsavtal som FN antog 2013 (Arms Trade Treaty, ATT) och Nigeria var det första landet i regionen att skriva på och ratificera avtalet. ATT kräver bland annat att länder analyserar risken för genusrelaterat våld innan de exporterar vapen och avstår från att exportera vapen som bidrar till sådant våld.

IKFF Demokratiska Republiken Kongo

IKFF har funnits i DR Kongo sedan 2007. Nuvarande ordförande Annie Matundu-Mbambi har varit engagerad i sektionen sedan uppstarten. Idag har IKFF DR Kongo omkring 80 medlemmar men de strävar ständigt efter att växa. En stor utmaning för att engagera fler kvinnor i organisationen är det faktum att majoriteten av de kongolesiska kvinnorna lever i en mycket farlig situation och i fattigdom. Att vara aktiv i en organisation kräver både engagemang, fritid och en någorlunda stabil ekonomisk situation.

Den många gånger extrema situationen i DR Kongo visar varför IKFF:s grundläggande analys av kopplingen mellan militarism och patriarkala strukturer och hur detta påverkar kvinnors säkerhet och deltagande behövs. IKFF DR Kongo kunde även bidra med vittnesmål från gräsrotsnivå om behovet av ett internationellt vapenhandelsavtal när ATT förhandlades fram i FN 2012-2013. Sektionen fungerar därmed också som en unik resurs för IKFF globalt. IKFF DR Kongo är bland annat en av de ledande organisationerna i implementeringsprocessen av resolution 1325 i Kinshasa. Likt IKFF Nigeria fokuserar de nu på att öka kommunikationen med sina kretsar i Nord- och Sydkivu, för att i det nationella påverkansarbetet i Kinshasa kunna lyfta kvinnors röster från de konflikthärjade delarna av landet.

”De kongolesiska kvinnorna sover – vi måste väcka dem”

Annie Matundu-Mbambi, IKFF DR Kongo

IKFF Kamerun

IKFF Kamerun har varit aktiva sedan 2013. De har, trots sin korta existens, varit med på den panafrikanska tv-kanalen Africa Media två gånger för att prata om IKFF och situationen för kvinnor runt om i Afrika. De har även representerat det civila samhället i paneler och möten om fred och säkerhet både i FN och i Afrikanska Unionen.

I samband med internationella kvinnodagen 2014 besökte sektionen skolor för att prata om varför det finns ett behov av att uppmärksamma kvinnors situation i landet och de deltog även i en konferens kring FN:s millenniemål.

IKFF Kamerun arbetar också för att etablera lokalgrupper i alla Kameruns tio regioner. Under hösten 2014 utför de en omfattande undersökning i norra Kamerun för att göra en uppskattning om vilka insatser som behövs gällande resolution 1325. Efter konferensen i Sydafrika initierade IKFF Kamerun ett arbete tillsammans med bland andra UN Women, UNDP och jämställdhetsdepartementet för att ta fram en nationell handlingsplan för resolution 1325.

IKFF Ghana

IKFF Ghana har funnits sedan 2011 då fem personer samlades med en ambition om att gemensamt arbeta med fredsfrågor. De har idag ett eget kontor där de samlas för möten minst en gång i månaden.

Fram tills idag har sektionen framförallt arbetat med fredsutbildning och icke-våldsmetoder för ungdomar som en del i arbetet att skapa en fredskultur. De har även arrangerat workshops kring konflikthantering runt om i skolor och i utsatta områden. Sedan februari 2014 arbetar gruppen med att omstrukturera sitt arbete och ge det ett tydligare fokus på resolution 1325. Då Ghana även är känt som ”Afrikas fredsländ” har de också inlett en översyn av hur de ska kunna dra fördel av detta i sitt fortsatta arbete.

Foto: Tove Ivergård

”Nigerianska kvinnor kan inte ärva land och börjar du ifrågasätta det blir människor förbannade. Vi måste därför vara väldigt strategiska kring det som vi vill implementera.”

Joy Onyesoh, IKFF Nigeria

Utmaningar

En feministisk fredsanalys handlar om att visa och kritisera den militarism som präglar världen idag. Vi ifrågasätter vedertagna sanningar om vad säkerhet är och hur den ska skapas och kräver att kvinnor och kvinnoorganisationer ges plats och inflytande kring förhandlingsborden.

Det är en stor uppgift då det inte handlar om att lindra akuta symptom av konflikter utan om att förändra systemet i grunden. Ett anspråk som inte sällan möter motstånd och avfärdas som "naivt" och "omöjligt" eller i värsta fall som ett hot mot den politiska makten och ekonomiska intressen.

Det är dock tydligt att dagens system inte fungerar; konflikter förebyggs inte trots att vi ser att de kommer att bryta ut och länder hamnar i konfliktyklor som blossar upp gång på gång trots stora militära insatser. Det finns mycket att vinna på att istället göra rätt från början. Forskning har även visat att fredsförhandlingar som inkluderar civilsamhället, och däribland kvinnoorganisationer, har mycket bättre förutsättningar att nå hållbara lösningar⁷.

Att driva IKFF:s agenda är dock många gånger varken oproblematiskt eller riskfritt. Under den regionala konferensen i Sydafrika i april 2014 framkom en rad faktorer vilka deltagarna upplever som hinder för att bedriva ett effektivt arbete.

Säkerhetsrisker

Många av de afrikanska sektionernas medlemmar lever i länder som präglas av våld, konflikter och politisk instabilitet. Det innebär att de ofta utsätter sig själva för en personlig risk då de arbetar för IKFF.

De problem som IKFF uppmärksammar gör många maktbärande obekväma. Medlemmar från IKFF DR Kongo har till exempel under panelsamtal i internationella sammanhang upplevt det som en allt för stor säkerhetsrisk att svara ärligt kring frågor om kvinnors situation i landet då regeringsrepresentanter funnits i publiken.

Om IKFF medlemmar berättar om sina upplevelser är risken överhängande för att de sedan ska bli förföljda och trakasserade av regimen som anklagar dem för att ljuga och sprida en negativ bild av landet internationellt.

Samhällets värderingar

Samhällets patriarkala värderingar är också många gånger ett hinder och en risk i arbetet som bedrivs. Även om engagemang i IKFF har blivit accepterat i medlemmens familj, finns det ofta en allmän förväntan från samhället om att kvinnor ska hålla sig borta från politiken. Sådana föreställningar försvårar ofta för aktivister och anställda att få hjälp från statliga instanser, institutioner och byrå. Om projekt inte genomförs med godkännande från till exempel den lokala polisen kan det bli omöjligt att nå framgång. IKFF Nigeria har därför som strategi att alltid inleda ett nytt projekt med att informera polisen kring vad de vill göra och försäkra om att projektet inte kommer att utgöra ett hot mot någon eller något.

"Som kvinnorättsaktivist behöver du leva ensam. Om du har man och familj har du aldrig tid för något annat."

Ivy Austin, IKFF Ghana

Visumproblem

Medlemmar från de afrikanska systemsektionerna möter ofta stora problem när de ska åka på internationella möten och konferenser till länder som kräver visum. Det finns ofta en stor ovilja från ambassadernas sida att utfärda visum trots att alla dokument är korrekta.

De senaste åren har IKFF representanter från Nigeria och DR Kongo fått lämna återbud i sista minuten till olika konferenser på grund av uteblivet visum. Frånvaron från olika konferenser riskerar att sätta de afrikanska sektionerna i skuggan inom IKFF globalt då de inte på samma sätt har möjlighet att delta och uttrycka sina behov, erfarenheter och åsikter. Att söka visum innebär även stora kostnader och långa resor till ambassaderna vilket i sin tur kan innebära en personlig säkerhetsrisk.

Brist på kapacitet och resurser

Flera av de afrikanska systersektionerna har idag ingen möjlighet att avlöna någon personal mer än några timmar åt gången, vilket skapar en svår balans mellan ideellt engagemang, jobb och hem.

Den personliga livssituationen ses av de allra flesta medlemmarna som det största potentiella hindret för ett större engagemang i IKFF då majoriteten även har barn och partners och/eller ansvar för andra familjemedlemmar.

En vardag som är full av ständiga elavbrott och brist på internet är också faktorer som försvårar möjligheten att jobba med IKFF. Många saknar fungerande datorer, skrivare och ordentliga kontor vilket komplicerar situationen ytterligare.

Brist på medlemmar

Alla sektioner är idag relativt små sett till medlemsantal. Bristen på aktiva medlemmar har resulterat i en situation då i stort sett allt arbete i de flesta sektionerna genomförs av en kärngrupp av medlemmar på mellan två och fem personer. Att den här gruppen är liten och mycket engagerad gör ofta arbetet effektivt, men det leder också till en hög risk för utbrändhet och en ständig känsla av otillräcklighet på grund av tidsbrist. Att värva fler medlemmar är sällan högst prioriterat då det i regel finns andra, för stunden mer akuta, problem att ta tag i först. Möjligheten att anställa personal skulle skapa helt andra förutsättningar.

⁷ <http://kvinnatillkvinna.se/wp-content/uploads/qbank/df0aab058ce179e4f7ab135ed4e641a9.pdf>

Foto: Maryatta Wegerif © Maryatta Wegerif Photography

”När jag åkte till konferensen i Kapstaden var det inte förrän jag satt på flygplanet som jag slutligen kände mig säker. Alltid när jag reser så säger jag alltid till dem där hemma vilken tid de ska börja oroa sig om de inte hört något från mig”

Annie Matundu-Mbambi, IKFF DR Kongo

Foto: Maryatta Wegerif © Maryatta Wegerif Photography

”Många kvinnor lider på grund av sina egna män. En man tog passet från sin fru när hon hade rest till ett av våra möten.”

Mariane Nonbo, IKFF Kamerun

Möjligheter

IKFF har inte haft några aktiva sektioner i Afrika på länge. På kort tid har sektioner i Nigeria, DR Kongo, Ghana och Kamerun etablerats och växt sig starka. Dessutom finns det intresse för att starta IKFF i flera länder i regionen. Då många afrikanska länder befinner sig i en situation där konflikt riskerar att bryta ut, där konflikt råder, eller där samhället fortfarande befinner sig i postkonfliktstadiet, är det naturligtvis väldigt viktigt för IKFF att vara en stark röst i Afrika. Det är viktigt att organisationer som IKFF finns i dessa länder för att bedriva påverkansarbete och skapa utrymme för våra kärnfrågor, vilket kan bidra till att både förebygga väpnad konflikt och bygga upp samhällen på nytt.

Styrkan i en internationell organisation

Att verka i en organisation som finns över hela världen och som har arbetat för fred och jämställdhet i ett sekel skapar stor trovärdighet och respekt. Samtliga representanter från de afrikanska sektionerna framhöll under den regionala konferensen i Kapstaden hur IKFF:s rika historia hjälpt dem att snabbt etablera sig som trovärdiga aktörer bland övriga intresseorganisationer.

Våra internationella kontor i New York och Genève arbetar löpande med att lobba och rapportera från FN-möten och förhandlingar om agendan för kvinnor, fred och säkerhet och om nedrustning. Detta gör det möjligt för sektioner runt om i världen att bli respektive lands främsta experter i frågorna.

Liksom de internationella kontoren kan bidra med rekommendationer som kan appliceras på sektionernas lokala kontexter, bidrar sektionerna med analyser och rekommendationer som är oerhört viktiga för att IKFF:s internationella påverkansarbete ska rikta fokus rätt. IKFF Nigeria har även arbetat med att översätta centrala dokument till lokala språk, till exempel den nationella handlingsplanen för 1325, för att göra den mer lättillgänglig och känd. Det här skapar en möjlighet att finnas på alla nivåer i samhället. I världspolitikerna och i byrådet. I tjuguså formuleringar och i det konkreta arbetet på marken.

Vikten av regionalt samarbete

Många krig och konflikter håller sig inte inom landsgränserna utan påverkar även kringliggande länder. Det är därför viktigt att organisationer som IKFF samarbetar över landsgränserna för att kunna ta in olika perspektiv och konsekvenser av en konflikt och utifrån detta utforma strategier. Ett större samarbete skapar också möjlighet att ge större tyngd och bredd till de uttalanden och aktioner som genomförs.

Skapa Afrikas framtid

Det är just nu en avgörande tid för de afrikanska länder inom vilka IKFF verkar. Nigeria balanserar mellan att etablera sig som Afrikas starkaste ekonomi och en upptrappning av konflikterna i landet med strömningar som gör allt för att underkva kvinnors mänskliga rättigheter. Kamerun och Ghana är länder som tillhör de mer stabila länderna på kontinenten men som trots detta är hotade av att drabbas av kringliggande konflikter. Det finns en ovilja från staternas sida att erkänna behovet av att förbättra kvinnors situation och att satsa på konfliktförebyggande arbete. Om inte IKFF tillsammans med andra intresseorganisationer finns på plats är risken att länderna faller längre bort från fred och istället går mot ökade problem med korruption och brott mot mänskliga rättigheter. Att organisationer som IKFF finns på plats för att bidra är en förutsättning för att de närmsta åren ska leda till en positiv utveckling.

Att lära av varandra

IKFF är en organisation som består av allt från unga akademiker och forskare till pensionerade fredsaktivister. Det är en organisation vars äldsta sektioner firar 100 år medan de yngsta inte ens hunnit fylla ett. Och det vore ett oerhört slöseri på värdefull kunskap att inte dela med sig av erfarenheterna till varandra.

Att erfarenhetsutbyte är mycket viktigt blev tydligt under den regionala konferensen 2014. Nigeria och

DR Kongo kunde dela med sig av värdefulla tips och råd till de nystartade sektionerna i Ghana och Kamerun. Detta kommer att underlätta deras arbete för att etablera sig och vinna inflytande vid sidan av redan existerande organisationer i respektive länder. Det ska inte heller underskattas hur stor betydelse det har att möta människor som delar ens engagemang för samma frågor som en själv. Ofta är det dessa möten som ger inspiration och kraft för att orka arbeta vidare. Som ger mod och kunskap för att fortsätta stå upp för sin åsikt.

IKFF Sverige är, trots skilda förutsättningar i jämförelse med de afrikanska sektionerna, också en viktig aktör för erfarenhetsutbyte. IKFF Sverige är en av organisationens mest resursstarka sektioner och har under flera år arbetat fram en stabil grund bland annat via projektbaserat bidrag från externa givare. Att IKFF Sverige kan sprida kunskap kring projektansökningar till de afrikanska sektionerna, och till en början sökt pengar tillsammans, har varit oerhört värdefullt för IKFF i DR Kongo och Nigeria. Samarbetet med de afrikanska systemsektionerna gynnar även IKFF Sveriges politiska arbete genom den expertis vi får ta del av, vilket ger ytterligare tyngd åt IKFF Sveriges röst som del i en internationell fredsorganisation.

Foto: Maryatta Wegerif © Maryatta Wegerif Photography

“Det är viktigt för IKFF:s sektioner att mötas över landsgränserna eftersom vi då får möjlighet att dela med oss av våra erfarenheter, vår kunskap och vår passion för att vara fredsaktivister. Den regionala konferensen uppmuntrade oss alla att ställa frågor, lära och växa tillsammans. Det finns också en stark kamratanda i att arbeta tillsammans med människor som har samma mål som en själv”

Ivy Austin, IKFF Ghana

Slutord

Nästan hundra år har passerat sedan kvinnorna som samlades i Haag deklarerade att de hade fått nog av våld, krig, och att inte få göra sina röster hörda. Mycket har hänt sedan dess. Kvinnor har fått rösträtt i nästan alla världens länder. Kvinnor sitter på maktpositioner. Arbetar. Studerar. Väljer sin egen partner. Men inte överallt, och mycket av det som kvinnorna lyfte fram i Haag är krav som fortfarande väntar på att bli realiserade. Inte minst kravet på nedrustning.

IKFF är övertygade om att det enda sättet att förebygga våld och krig är att arbeta förebyggande och utrota grundorsaker som vapenspridning, prioriterandet av militära utgifter framför social säkerhet, korruption, fattigdom och ojämlikhet. I takt med världens ökande globalisering har också krig och konflikter fått en allt mer global och regional prägel. Det här ställer nya krav på att också det civila samhällets organisationer i större utsträckning arbetar över landsgränserna.

Sedan ett antal år tillbaka har IKFF Sverige byggt upp ett samarbete med sektionerna i Nigeria, DR Kongo, Kamerun och Ghana. Arbetet har gett många positiva effekter. De afrikanska sektionerna har med stöd från den svenska sektionen kunnat bygga upp sin kapacitet genom att få hjälp med bidragsansökningar och organisatorisk kunskap.

IKFF Sveriges politiska arbete har blivit starkare och fått ökad legitimitet. Att utöka den här sortens samarbete i framtiden är helt centralt för att kunna möta konflikters allt mer globala och gränsöverskridande prägel och bygga gränsöverskridande rörelser för fred, jämställdhet och rättvisa.

Konferensdeltagare

Annie Matundu Mbambi, ordförande IKFF DR Kongo

Sandra Kampala, sekreterare IKFF DR Kongo

Joy Onyesoh, ordförande IKFF Nigeria

Olivia Oseji, styrelseledamot IKFF Nigeria

Sylvie Ndongmo, ordförande IKFF Kamerun

Mariane Njolle, generalsekreterare, IKFF Kamerun

Ayo Ayoola-Amale, ordförande, IKFF Ghana

Ivy Austin, viceordförande IKFF Ghana

Josefine Karlsson, f.d. generalsekreterare IKFF Sverige

Annika Skogar, styrelseledamot IKFF Sverige

Tove Ivergård, internationell handläggare IKFF Sverige

Emma Burgess, event samordnare, IKFF Internationellt

Vanessa Farr, konsult IKFF Internationellt

Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF) är den svenska sektionen av den internationella fredsorganisationen Women's International League for Peace and Freedom (WILPF). IKFF arbetar med freds- och säkerhetspolitik ur ett feministiskt perspektiv. Vi fokuserar på kvinnors deltagande i fredsprocesser och på nedrustning. Vi arbetar på lokal, nationell och internationell nivå.

IKFF var en av de drivande krafterna bakom FN:s säkerhetsråds antagande av resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. IKFF:s påverkansarbete ledde 2013 till att det finns ett kriterium i det internationella vapenhandelsavtalet (ATT) som förbjuder vapenhandel där det finns risk att vapnen kan användas för genusbaserat och sexuellt våld.

IKFF grundades 1915 och finns i 35 länder runt om i världen. Organisationen har rådgivande status vid flera FN-organ. Två av IKFF:s grundare har mottagit Nobels fredspris. Jane Addams, 1931, och Emily Green Balch, 1946.

Stöd vårt arbete genom att bli medlem (180kr/år) och/eller ge en gåva via bankgiro 5491-7166.

INTERNATIONELLA KVINNOFÖRBUNDET FÖR
FRED & FRIHET

IKFF
Norrtullsgatan 45, 1 tr
113 45 Stockholm
Sweden

Tel 08 702 98 10
Epost info@ikff.se

www.ikff.se